

FORRÁSKÖZLEMÉNYEK

URBÁN ALADÁR

AZ ORSZÁGOS HONVÉDELMI BIZOTTMÁNY KEZDETI TEVÉKENYSÉGE DOKUMENTUMOK TÜKRÉBEN

1848. szeptember 30–október 7.

Az alábbi forrásközlés célja, hogy kiegészítse a Kossuth Lajos Összes Műveinek 1952-ben „Kossuth Lajos az Országos Honvédelmi Bizottmány élén” címmel megjelent XIII. kötetét, amely az 1848 szeptember–december között keletkezett anyagokat öleli fel. Annak idején Barta Istvánt, a kötet szerkesztőjét mind terjedelmi korlátok, mind pedig szerkesztői megfontolások arra készítették, hogy szelektáljon az óriási anyagban. Így az OHB kezdeti tevékenységének dokumentumai közül elsőbbséget élveztek a Kossuth alföldi toborzójával kapcsolatos beszámolók, a Jellasiccsal megütköző főserég kormánybiztosával, Csány Lászlóval és a táborba küldött országgyűlési biztosokkal folytatott levelezés, az adott helyzetből fakadó védelmi intézkedések. Az említett kötetbe így összesen 29 olyan dokumentumot vett a szerkesztő fel, amelyet az OHB, mint testület, Kossuth távollétében bocsátott ki.

A terjedelmi korlátok, valamint az 1848 szeptember végi, október eleji időszak eseményeinek fontosság szerinti mérlegelése játszott szerepet abban, hogy kevésbé fontos, vagy eredmény nélküli intézkedések, esetleg a négy évtizeddel ezelőtti ismeretek szintjén elhanyagolhatónak tűnő dokumentumok kimaradtak az említett kötetből. Ez azonban elsősorban azokra az iratokra vonatkozik, amelyeknek fogalmazványa az OHB iratsorozatában található. (Ez eredetileg Batthyány Lajos miniszterelnök ún. elnöki sorozata volt, amelyben a 790. számtól jelennek meg az OHB intézkedései.) A kutatás számára azonban új összefüggéseket ígért annak felismerése, hogy az OHB-sorozatában iktatott iratok mellett a Bizottmány számos iktatószám nélküli rendeletet bocsátott ki – amelyeknek tehát nem ismerjük a fogalmazványát –, s használta azt a hadügyminisztériumi, illetve nemzetőrségi iratsorozatot, amely az iktatószámot *k.mo.* vagy *nő.* betűjelzéssel törte, s amelyeket már az ügyvezető miniszterelnöki feladatát ellátó Batthyány Lajos is használt. Részben ismeretlen anyagokat szolgáltatott továbbá a Fővárosi Levéltár Pest városa közigazgatási iratainak, illetve a Buda városa tanácsi levelezéseinek sorozata, valamint az ún. Budai nemzetőrség Országos Levéltárban őrzött iratainak 2. kötete is.

Az anyag illetően bővülése kínálta azt a lehetőséget, hogy ne az intézkedések súlyát, az eseményekre gyakorolt hatását, hanem az OHB mint testület sokoldalú tevékenységét megvilágító, lehetőleg teljes okmánygyűjtemény összeállítását kíséreljük meg. Ez a szeptember 29-i feszült várakozás után másnap megkezdődött munka jelenlegi ismereteink szerint október 7-éig 84 olyan dokumentumot eredményezett, amelyeket a KLÖM XIII. említett kötete – és a XV. kötetben

megjelent pótlás – nem tartalmaz. Ezek közül igazán az elküldött tisztázatok az érdekesek, mivel az aláírásokból lehet következtetni az OHB egyes tagjainak aktivitására, amely esetenként odáig terjedt, hogy sajátkezűleg írták meg a levelet, vagy rendeletet. Ilyen iratok szép számmal kerültek elő a honvédelmi minisztérium, a nemzetőrségi tanács, a budai vagy pestvárosi levéltár anyagából, de található közöttük a budai főhadparancsnokság (General-Kommando) anyagából, a Görgey-család levéltárából, Vay Miklós iratainak gyűjteményéből, vagy a szegedi városi levéltárból kikerült iratok is. Közlünk továbbá négy nyomtatványt, valamint a Közlönyben megjelent három dokumentumot, amelyből kettőnek a kézírata is fellelhető. Az okmányok zöme azonban az OHB iratsorozatában fennmaradt fogalmazvány, néhány esetben a melléjük visszakerült eredeti.

Nem közöljük a KLÖM XIII. kötetében már megjelent iratok mellett azt a három okmányt sem (Lukács Sándor és Szabó Kálmán kormánybiztosi kinevezése, a zsákmányolt fegyverekért járó jutalomról szóló nyomtatvány és egy Vukovics Sebőhöz intézett utasítás), amelyeket ugyancsak hasonló kiegészítő szándékkal publikált az 1848 szeptember–december közötti OHB iratokból Hermann Róbert a Hadtörténelmi Közlemények 1989/2. számában. Közöljük viszont azt az öt dokumentumot (12., 21., 69., 80–81. sz.), amelyeket Görgey István munkájának kiegészítéseként Katona Tamás tett közzé, mintaszerű okmánytárában 1980-ban. Közlünk egy olyan OHB rendelkezést (47. sz.), amelyet Steier Lajos adott ki 1924-ben a „Beniczky Lajos ...visszaemlékezései és jelentései...” c. kötetben. Felvettünk a gyűjteménybe három olyan iratot is, amelyek belügyminisztériumi elnöki iktatószám alatt és Kemény Dénes államtitkár aláírásával jelent meg (35., 39., 73. sz.), amelyek azonban csak az OHB utasításával készülhettek, amelynek munkájában az államtitkárok sorában Kemény Dénes is részt vett. Közlünk egy olyan iratot is, amely a KLÖM XIII. kötetében a fogalmazvány alapján szerepel (16. sz.), amelynek azonban az igazságügyminisztérium államtitkári irataiban található eredetije – az OHB öt tagjának aláírásával – érzékelteti a rendelkezés súlyát. Végül meg kell említenünk, hogy az egyik közölt rendelet, amely a főváros mesterembereihez szól (71. sz.), Nádosy ezredes, a Nemzetőrségi Haditanács elnökének és Pázmándy Dénes, a képviselőház elnökének aláírásával jelent meg anélkül, hogy az OHB-ra utalna, de jellegénél fogva – úgy véljük – indokoltan kapott helyet a jelen okmánygyűjteményben. Nem vettük fel viszont a Rendőri Hivatal hirdetőményeit, illetve a sajtóban megjelent közleményeit, még akkor sem, ha azok – mint például a táborba szállítandó fővárosi ajándékok gyűjtéséről szóló értesítés – nyilvánvalóan az OHB utasítására születtek.

Az okmányok közlésénél megadjuk – ha van – az iktatószámot, mivel az a mondottak alapján érzékelteti a bemutatott időszak ügyintézésének sajátosságait. Közöljük a címzést is, de helykímélés érdekében ahol egy sorban elfér, egy sorba írjuk a küldőt és a címzettet, ami a tisztázatokon rendszerint két sorban szerepel. Ugyanez érvényes a befejező sorokra, ha ott a szokott teljes szöveg („a miniszterelnök távollétében...”) szerepel, amelyet változóan: hol egy sorban, hol az okmány jobb oldalán két sorban írtak. A névaláírásoknál megtartottuk az eredeti tagolást (kivéve a 16. dokumentumot, ahol az öt név egymás alatt van), de a változó gyakorlatot, hogy ti. a bizottmányt hol egy, hogy két t-vel írták, egységesítettük. A tisztázatok nagy részén, ahol a Bizottmányt mint a

miniszterelnök távollétében intézkedő testületet tüntetik fel, ezt a szöveget a dátum után valamelyik aláíró sk. írta oda, de ezt külön nem jelöljük. A dátumnak sem az elhelyezését, sem a formáját nem változtattuk meg. (Az okmány sorszáma után a közlő által megadott dátum mögött kérdőjel akkor szerepel, ha sem a fogalmazványról, sem az iktatókönyv alapján nem lehetett a keletkezés időpontját pontosan meghatározni.)

A helyesírást illetően Barta István gyakorlatát követtük, amennyiben a felesleges nagybetűket elhagytuk, egyazon kézíraton belül a következetlenségeket – pl. az Ön váltakozó kis- és nagybetűs írását – megszüntettük, ingadozó gyakorlat esetén az igekötőket az igével összevontuk, az interpunkciót a mai használathoz közelítettük. Megtartottuk a *miniszterelnök* szó – majdnem általános – egybeírását, míg az egyes szakminisztériumok nevének írásánál a változó gyakorlatot követtük. A ma már természetes szóösszetételeknél megtartottuk a különírást, de le kell szögeznünk azt, hogy ebben nem könnyű következetesnek lenni. A tisztázat helyesírása nem mindig követi a fogalmazványát és a tisztázatról készült másolatok is gyakran eltérnek az eredeti írásmódjától. Csak a nyomtatott szövegek mutatnak valamiféle egységességet és következetességet, de a hosszú ékezetek használata ezeken is gyakran eltér a ma szokásostól. Az iratok közreadásánál törekedtünk mind a hosszú ékezetek használatának, mind a tájnyelvi sajátosságoknak (ő-ző, í-ző formák) megőrzésére.

Az iratok végén megjegyzésben tájékoztatunk az okmány mellékleteiről, s a legszükségesebb tudnivalókról. Tekintettel az 1848/49-es események örvendetesen szaporodó irodalmára, nem tartottuk szükségesnek az egyes fejlemények magyarázatát. Nem adunk névmagyarázatokat sem, hiszen a tisztekre Bona Gábor két kötete, a képviselőkre Csizmadia Andornak az 1848/49-es választásokról szóló részletes tanulmánya, a minisztériumi tisztviselőkre Fábiánné Kiss Erzsébetnek az 1848/49-es minisztériumok munkáját ismertető monográfiája kellő felvilágosítást nyújt – ha azok hiányoznának Barta István köteteiből.

A közölt iratok lelőhelyei

BM eln.	OL H 9 Belügyminisztérium, elnöki iratok
Budai nőrség ir.	OL R 16 Budai nemzetőrség iratai
Corr.Mag.	Fővárosi Levéltár, Buda város levéltára. Correspondenciae Magistratales
GK P-sec.	Hadtörténelmi Intézet Levéltára, General-Kommando iratai, P-szekció
Görgey cs.lt.	P 295 Görgey család levéltára, Görgey Artur iratai
HM	OL H 75 Honvédelmi minisztérium, általános iratok
HM bizt.	OL H 82 Honvédelmi minisztérium, biztossági osztály iratai
Ig.ügyi államt.	OL H 67 Igazságügyminisztérium, államtitkári iratai
KPA	OL H 2 Kossuth-Polizei-Akten
Nyomtatvány	OL R 32 1848/49-es nyomtatványok
OHB	OL H 2 Országos Honvédelmi Bizottmány iratai
ONÖHt	OL H 92 Országos Nemzetőrségi Haditanács iratai

Pesti közig.

Fővárosi Levéltár, Pest város levéltára, Közigazgatási
iratok 1848/49.

Vay Miklós ir.

OL H 113 Vay Miklós kormánybiztosi iratai

1.

Budapest, 1848. szeptember 30.

A táborból érkező katonaság elszállásolása Pesten

1.

Az országos honvédelmi bizottmány
hadügyministeri álladalmi titkár urnak

Budapest September 30. 1848.

A Martonvásárról megérkezett Würtemberg huszár ezred tartaléka itt Pesten a tüzőrségi (!) kaszárnyába, Wasa ezred tartaléka pedig az Üllői úton levő városi laktanyába szállitassanak be, élelmezésükről a hadügyminiszteriumi élelmezési osztály intézkedjék, még pedig az illető osztályfőnök legszorosabb személyes felelősége mellett.

K.m.f.

A miniserelnök távollétében a honvédi bizottmány
Madarász László
biz. tag

Eredeti tisztázat, HM 1848: 7870

Megjegyzés: a levél az 1. iktatószámot kapta, de megállapíthatóan ezt a számozást nem folytatták.

2.

Pest, 1848. szeptember 30.

Görgey táborának maradékát Pestre rendelik

Timon [Zsigmond] százados urnak

Mind azon *fegyveres* csapatok, melyek Szolnokon összevonva találtnak, vasuton még ma Pestre szállitassanak, itt vendvén a további rendeletet. Tudósítás szerint a hevesiek és ungiak mintegy 1000 számmal volnának.

Pest, Sept. 30. 1848.

A miniserelnök ur távollétében
Sembery Imre honvédelmi
bizottmányi tag

*A levél Szemere sk. írása
Görgey cs. lt. 37. csomó, b/10. téka*

Megjegyzés: a levelet Szemere nem írta alá.

3.

Pest, 1848. szeptember 30.

Rendelkezés a szegedi olasz foglyok elszállitásáról

Nyílt rendelet

Szeged, Félégyház és Kecskemét városok tanácsának

A szegedi várban lévő olasz foglyoknak Bécs felé leendő indítására nézve azon rendelet tétetet, hogy ezen foglyok tiz nap elforgása alatt három csapatban nemzetörök által kísértessenek fel Pestig. A kísérés módja akkint lesz intézendő, hogy a szegedi nemzetörök Félégyházáig, a félégyháziak

Kecskeméti, ezek pedig Pestig kísérik. Jelen nyílt rendelet Félégyház és Kecskemét városokkal is közlendő lészen a szükséges intézkedés végett.

Pesten Septemb. 30. 848.

(A rendeleten a miniszterelnöki
hivatal kisécsétje.)

A miniszterelnök távolában a honvédelmi bizottmány
Madarász László
bizottmányi tag
Nyáry Pál bizottmányi tag
Sembery Imre bizottmányi tag
Eredeti tisztázata, Szeged v. lt.
Tanácsí okíratok 1848:2380.

Megjegyzés: a szegedi olasz foglyokat végül Kossuth okt. 5-i, Szegeden kiadott rendeletére szállították Pestre.

4.

Budapest, 1848. szeptember 30.

Rendelkezés a mosoni hadfogadó parancsnokságról

Országos honvédelmi bizottmány a hadügyminiszteriumnak

Meghagyatik ezennel a hadügy miniszteriumnak, szoros felelőség mellett, a Mosony megyei hadfogadó tisztséget oda utasítani, hogy a megye által kiállított ujonczokat, és pedig ha öt láb magasságuk nem volnának is, ha különben hadi szolgálatra alkalmasok, azonnal a megyei tisztségektől átvenni és élelem és zsoldjukról kellő intézkedést megtenni, azonkívül pedig az ujonczok kiképzésére igényelt katonai egyéneknek a megyébe utasításáról rögtön gondoskodni első kötelességének ismerje.

Budapest September 30. 1848.

A miniszter elnök távollétében a honvédelmi bizottmány üléséből
Sembery Imre
bizottmányi tag
Kovács Lajos
bizottmányi tag

Eredeti tisztázata, HM 1848: 7409

5.

Budapest, 1848. szeptember 30.

Rendelkezés a 48. gyalogezred hadfogadó kormányáról

1510/k.mo.

Országos honvédelmi bizottmány a hadügyminiszteriumnak

Niczky Sándor kormánybiztos folyó hó 27-éről kelt tudósítása következtében értésére esvén a honvédelmi bizottmánynak, hogy a 48-ik számú gyalogezred hadfogadó kormánya az ezredében is fogad ujonczokat: ennek folytán meghagyatik a hadügyminiszteriumnak, hogy ezen toborzást, miután a kiállítandó ujonczokból honvéd zászlóaljok alakítandók, betiltsa. Minek rögtöni eszközését elvárják

Budapest September 30. 1848.

Sembery Imre
bizottmányi tag

a honvédelmi bizottmány tagjai
Pázmándy képviselőházi elnök
Nyáry Pál
bizottmányi tag

Eredeti tisztázata, HM 1848: 7465

Megjegyzés: a 48. gyalogezred főhadfogadó kormánya Sopronban volt, Niczky panasza értelemszerűen erre vonatkozott. Mellette a HM által okt. 1-én a budai főhadparancsnokhoz intézett utasítás fogalmazványa.

6.

Budapest, 1848. szeptember 30.
Rendelkezés a Békés megyei újoncokról

1506/k.mo.

Országos honvédelmi bizottmány a hadügy ministeriumnak

Szoros felelőség mellett meghagyatik a hadügy ministeriumnak a Békés megyei újonczok számára a megkivántató fegyverek[et] a legközelebbi fegyvertárból azonnal kiszolgáltatni, nem különben az újonczok kiképzésükre megkivánt tisztek és képezők a rendes katonaságból kiállítani, tisztekké pedig alkalmas egyének a megkivánt számban a hadügy ministerium útján kineveztetés végett ide fel terjesztessenek.

Budapest September 30-án 1848.

Madarász László
bizottmányi tag
Nyáry Pál
bizottmányi tag

Eredeti tisztázat, HM 1848:7466

7.

Pest, 1848. október 1.(?)
Felhívás a martonvásári tábor erősítésére

809/e

Buda város közönségének

Az ellenség néhány órányira állván a két fővárostól, a haza és a város érdekében szállítom fel Önöket, hogy Pest városa tanácsával és választó polgáraival magokat érintkezésbe tevén, a Martonvásáron álló hadseregnek gyámolítására annyi nemzetőrt küldjenek, amennyit csak a két városnak kiállítani tehetségében álland.

Pest (*dátum nincs*)

Fogalmazvány, OHB 1848:809

Megjegyzés: egyidejűleg Pest városa is hasonló felszólítást kapott.

8.

Budapest, 1848. október 1.
Rendelkezés a fővárosi helyőrség növeléséről

807/e

Rendelet

Perczel Vincze képviselő úrhoz

Helyben

Budapest October 1sején 1848

Meghagyatik ezennel Önnek legszorosabb felelőség mellett e rendelet vétele után tüstént a gőzhajó igazgatóság által ön számára az idezárt nyílt rendelvénny nyomán egy nagyobbféle gőzöst kirendeltetni, azon Komárom várába sietendő.

Ott megérkezvén Majthényi ezredes és várparancsnokkal az idezárt rendelet értelmében értesítvén, a várban levő Turszky ezred zászlóaljának felerészét és annyi önként vállalkozó felfegyverzett vitézeket, hogy számuk 800 főt ne haladjon, de ha lehet, annál alább se legyen, magával ide Pestre hozzon.

A gőzös Pesten felül kössön ki és Ön megérkeztéről azonnal ide jelentés tegyen, – mire azután további rendeltetésük helyét meghatározandják. Ezen rendelet titokban tartassék.

Fogalmazvány, OHB 1848:807

Megjegyzés: A Majthényinak szóló, egyidejűleg kelt rendeletet I. KLÖM XIII. 65. A katonaság leszállítására nem került sor, mert Majthényi nem volt hajlandó gyöngíteni a vár helyőrségét.

9.
Budapest, 1848. október 1.
A Vilmos-huszárokat Pestre rendelik

1534/k.mo.

A budai fő hadi parancsnokságnak

Ezennel tudatik a budai fő hadi parancsnoksággal, hogy a Vilmos huszár ezred utban lévő két osztályának általam mai nap magparancsoltatott, miképp az útját Szolnok helyett ide vegye.

Budapest, octob. 1. 1848.

a minisiterelnök távollétében
Mészáros Lázár

Eredeti tisztázat, GK P-sec. 1848-28-26

10.
Pest, 1848. október 1.
Rendelkezés a budai vár biztosításáról

Kiss Miklós budai őrnagy úrnak

Buda várát védelmi erő nélkül hagyni nem lehetvén, ezennel meghagyatik őrnagy úrnak, hogy a budai 2^{ik} századdal a Vár biztosításáról gondoskodjék, s azon századot onnan a vidékre ki nem indítsa.

Pest, 1 octob. 1848.

Zoltán János

A honvédelmi választmány
Madarász László
bt.

Eredeti tisztázat, Budai nőrség ir.

Megjegyzés: a levél Zoltán János belügyminisztériumi államtitkár írása.

11.
Budapest, 1848. október 1.(?)
Rendelkezés a Lánchíd építkezésének védelméről

812/e

Rendelet
Clarke mérnök és lánchídépítő főfelügyelő úrnak

Meghagyatik ezennel Önnek, hogy a hidépítésnél alkalmazott dolgozó egyéneit a mennyire lehet legjobban felfegyverkeztesse és szükség esetén az építő műhely védelmére használja, – minek folytán a hidépítésnél alkalmazott egyének a felkelő sereghezi beosztástól ezennel felmentetnek.

(dátum nélkül)

Fogalmazvány, OHB 1848:812

12.
Budapest, 1848. október 1.
A kiskunsági népfelkelőket Ráckeveire utasítják

805/e

Foster [Ernő] őrnagy úrnak

A kiskunsági felkelt népsereg, és mind azok, kik Kun Szentmiklóson Pest megyéből ott összevonulva vannak, e rendelet vételével Ráczkevi felé tüstint induljanak el; futárt küldvén jó eleve Görgey Arthur csepeli főparancsnok urhoz, hogy a menetek és elhelyezés iránt a közelebbi parancsot tőle megkapják.

Ugyan annak bejelentendő, hogy elindulások után 3 nap mulva élelmeztetésökről gondoskodást jó eleve tétessék.

Budapest, Oct. 1. 1848.

Szemere sk. fogalm., OHB 1848:805

13.

Budapest, 1848. október 1.(?)

Hirdetmény a tábornok engedély nélkül elhagyók, vagy meglátogatók megbüntetéséről

Tapasztalván, hogy a táborból, habár rövid időre, számosan távoznak engedély és utlevél nélkül; más felől: hogy sokan minden meghatalmazás vagy hivatalos megbízás nélkül a tábornok meglátogatók és kikémlelik, a miniszterelnök távollétében a honvédelmi bizottság által közhírré tétetik: hogy

1. Aki a táborból illető parancsnoki utlevél nélkül eltávozik, legyen az rendes katona, honvéd vagy nemzetőr, szökevénynek tekintvén, mindenki kötelességének esmérje megfogni, s a legközelebbi hatóságoknak átadni, hogy a táborba, mint fogoly, visszakísértessen, érdemlett megbüntetésére végett.

2. Aki hazai hivatalos megbízás vagy meghatalmazás nélkül, az őrsök kerülésével a táborba lép, azonnal kiutasítandó, sőt a körülményekhez képest szoros vizsgálat alá veendő, és ha magát igazolni nem képes, letartóztatandó és legközelebbi helyparancsnokhoz vezetendő.

3. Ezen határozat folytán minden polgári és katonai hatóság köteleztetik ezen rendeletnek közhírré tételére és pontos teljesítésére.

Miniszterelnök távollétében a honvéd bizottság.

Madarász László b.t.

Sembere Imre
bizottsági tag

Nyomtatvány

14.

Pest, 1848. október 1.

A táborból utlevél nélkül érkező katonai személyek letartóztatásáról

1530/K.Mo.

Az országos honvédelmi bizottság Buda város polgármesterének

Pest, október hó 1-én 1848

Meghagyatik ezennel polgármester urnak, hogy a táborból utlevél nélkül érkező mindennemű és rangú katonai egyéneket biztos helyen Budán letartóztasson, és egyszersmind Kovács [György] nemzetőrségi ezredes és tereparancsnok urnak jelentést adjon, ki róluk azonnal intézkedend.

A miniszterelnök távollétében

az országos honvédelmi bizottság tagjai

Sembere Imre

bizottsági tag

Madarász László

b.t.

Eredeti tiszttáza, Corr. Mag. 1848:981

15.

Budapest, 1848. október 1.

Fegyverművesek jelentkezésére felszólító hirdetmény

Felszólítás

A főváros népe fegyvert akar ragadni. Ezrenként jelentkeznek. De fegyver dolgában igen szűken vagyunk. Van azonban a budai fegyvertárban 20.000 kész cső és 4000 kész puskaköze. Ezeket össze kellene rakni. E célra felszólítjuk a vasuti, lánczhidi kézműveseket, továbbá a puskaműveseket, lakatosokat s mindazokat, kik a tárgyhoz értenek, sziveskedjenek közremunkálásukkal a fegyverek összerakását eszközölni.

Az illetők jelenség magukat Lálhner őrnagy és fegyvertárnok urnál Budán a fegyvertárban, vagy Pesten a Károly-kaszárnya II. udvarában II. emelet 38-dik ajtó.

Budapest, október 1-én 1848.

A honvédelmi bizottság tagjai

Madarász László

Szemere Bertalan

Közlöny 1848 okt. 3. (115)

16.

Budapest, 1848. október 1.

*Az OHB felszólítja Ghyczy Kálmán igazságügyi államtitkárt,
hogy vegyen részt a bizottmány munkájában*

806/e

Az országos honvédelmi bizottmány Ghyczy Kálmán álladalmi
titkár urnak

A miniserelnök távollétéban a honvédelmi bizottmány levén a képviselők háza által megbízva a kormányzással, ezennel rendeltetik:

1^{or} Naponként két ízben, t.i. reggel 9^{kor} és délután 4^{kor} a bizottmányi ülésben jelenjen meg.

2^{or} Rendelkezzék, hogy egy tanácsnok, vagy egy titkár, egy fogalmazó és egy szolga egész napon át a bizottmány körül foglalokozzék.

3^{or} Minden ministeriumil azon leveleket, mellyek a közrendre, csendre, s a haza jelen veszélyére vonatkoznak, egyenesen ide terjessze, vagy ha *már* rögtön elvégeztettek volna, arról tudósítás teendő.

Ha mindez pontosan meg nem tartatik, a képviselő házat kellő szigorú és gyors rendelkezésre fogjuk fölszólítani.

Budapest october hó 1^{én} 1848.

A miniserelnök távollétében a honvédelmi bizottmány tagjai

Pálffy János

Szemere Bertalan

Madarász László bt.

Nyáry Pál

Sembery Imre

*Eredeti tisztázat, Ig. ügyi államt. 1848-104-1
Szemere sk. fogalm., OHB 1848:806*

Megjegyzés: Szemere a fogalmazvány utolsó mondatában a „szigorú és gyors” kitélt is aláhúzta. (L. KLÖM XIII. 64.)

17.

Budapest, 1848. október 1.

Rendelkezés a nemzetőri és táborig szolgálat alóli mentesítésről

1517/k.mo.

Az országos honvédelmi bizottmánytól Buda város közönségének

Meghagyatik minden illető polgári és katonai hatóságoknak, hogy a papirpénz készítésében s az országos fizető főhivatalban működő egyének, minden bármiféle más szolgálatától ezennel egyáltalán felszabadítottaknak ismertessenek és menten hagyassanak, s a táborba se mehessenek.

Budapest, october 1-én 1848.

A miniserelnök ur jelen nem létében
a honvédelmi választmány gyűléséből

Pálffy János mk.

vál. tag

Sembery Imre mk.

bizottmányi tag

Korabeli másolat, Budai nőrség ir.

Közlöny 1848 okt. 2. (114.)

Megjegyzés: a Közlöny okt. 4-i számában az OHB a mentesítést „az alapítványi pénztári főfizető hivatalhoz tartozó” egyénekre is kiterjesztette.

18.

Budapest, 1848. október 1.

Utasítás Pusztelnik Henrik kapitánynak

1531/k.mo.

Pusztelnik kapitány urnak

September hó 29^{én} kelt tudósítása következtében az országos honvédelmi bizottmány ezennel tellyes megelegetését jelenti ki önnek azon intézkedések fölött, mellyeket ön Horvát Vilmos kormánybiztos megszabadítására nézve tett, – de nem különben azon rendeleteket is [így], mellyek szerént ön Jellasic táborát hátulról megtámadni készül, a nemzetörök rendezésében tett fáradozásaival együtt tellyes elismeréssel helyesli, és megvárja önnek eddig tanusított erélyességétől, hogy ezentúl is minden hatalma alatt lévő erőt a hon megmentésére a legnagyobb sikerrel fog alkalmazni.

Budapest, october 1^{én} 1848

A miniserelnök távollétében az országos honvédelmi bizottmány tagjai

Madarász László b.t.

Szemere Bertalan

Eredeti tisztázat, Görgey cs. lt., 38. cs. b/17. téka

Megjegyzés: Pusztelniket Batthyány rendelte Horváth Vilmos kormánybiztos mellé szept. 26-án

19.

Budapest, 1848. október 1.(?)

Rendelkezés a Komáromba szánt lövegekről

826/E

A honvédelmi bizottmány a hadügy ministeriumnak

Felszólítatik ezennel a hadügy ministerium, hogy azon háromfontos ágyúkat, mellyek miniserelnöki rendelet folytán Komáromba valának küldendők és e czélból már gőzhajóra is rakvák, azonnal az Ujépületbe lerakassa és felszerelésüktől mielőbb intézkedjék.

Miniserelnök távollétében a honvédelmi bizottmány

(dátum nélkül)

Fogalmazvány, OHB 1848:826

20.

Budapest, 1848. október 1.

Gondoskodás a Liptó megyei újoncokról

1526/k.mo.

Az országos honvédelmi bizottmány a hadügy ministeriumnak

Lehoczky Károly Liptó megyei első alispány úr f. hó 26-dikáról kelt 112. számú tudósítása folytán a hadügy ministeriumnak ezennel meghagyatik, hogy az azon megyében toborzott újoncokhoz, kiknek száma már 100-ra felmegy, az al és fő tiszteket minél előbb kinevezze, nem különben a központot is, hová ezen újoncok szállítandók, kijelelje, s tovább rendeltetésökről annak idejében kellőleg intézkedjék.

Budapest Oct. 1^{én} 1848.

A miniserelnök távollétében
az országos honvédelmi választmány tagjai

Sembery Imre

bizot. tag

Szemere Bertalan

v.t.

Eredeti tisztázat, ON6Ht 1848:4600

Megjegyzés: mellette Gombos alezredes okt. 1-én kelt levele, amellyel a rendeletet továbbította a Nemzetőrségi Haditanácshoz, mint illetékeshez. A zavar oka az volt, hogy Batthyánynak az új honvédszászlóaljok szervezéséről szept. 26-án kibocsájtott rendelete csak okt. 2-án jelent meg a Közlönyben

21.

Budapest, 1848. október 1.

Utasítás Görgey Artúr honvéd őrnagynak

Az országos honvédelmi bizottmány Görgey Arthur honvéd őrnagynak

Trangusz százados ur Zichy Pál fogolyt át adta, a küldött irományokkal.

A tábori működésre nézve adig is, míg a képviselő házzal közöljük Önnek nézeteit, hazafiai buzgalmára kérjük fel, hogy magát Moga fő vezérrel tegye érintkezésbe; különben a hadvezetés lehetetlenné s tán szerencsétlenné is válhat, még ma – bár mi későn is – várjuk a ház elnökét, s azonnal tudósítandjuk Önt a Ház határozatáról.

K. Budapesten, 1848. Oktober 1-ön

a honvédi bizottmány
Madarász László b.t.
Szemere Bertalan b.t.
Pálffy János

Eredeti tisztázat, Görgey cs.lt. 37. csomó, b/11. téka

22.

Budapest, 1848. október 1.

Tudósítás a felsőmagyarországi helyzetről

Örvendetes

A felső magyarországi lázadásra nézve B. Jeszenák János királyi biztos ur f. hó 30-ról jelenti, hogy a pánszláv lázadók és pártütők fő menedékei, t.i. Brezova és Miava kezünkben van, és vitéz nemzetőreink a pártütő seregbe már ott nem akadtak, hanem azok vezetőikkel Javaina felé Morvaországba gyáván visszafutamodtak.

Részletes tudósítás később következik.

Meg vannak téve a rendeletek, hogy a törvénytelen, ellenséges, veszélyes rablással összekötött pártütés végleg elnyomassék.

Budapest, October 1-jén 1848.

A honvédi bizottmány
Szemere Bertalan
Sembery Imre
Nyomtatvány

23.

Budapest, 1848. október 1.

Rendelkezés az elfogott Fligely őrnagy őrizetéről

1528/k.mo.

Kiss Miklós nemzetőrségi őrnagy úrnak

Legszorosabb felelőség mellett ezennel meghagyatik őrnagy úrnak, hogy *Fligelli fogoly* a legszorosabb őrizet alatt tartasson. Minek következtében a véle szólás végett senki – a honvédelmi bizottmány írásbeli engedélye nélkül – be ne bocsátassék, a vele való bánás pedig ezután is teljesen illedelmes legyen.

Budapest octob. 1. 1848.

A miniserelnök távollétében országos honvédelmi bizottmány tagjai
Madarász László b.t.
Pálffy János b.t.

Eredeti tisztázat, Budai nőrség ír.

24.

Budapest, 1848. október 1.
Rendelkezés Zichy Pál gróf őrizetéről

Rendelet Kiss Miklós őrnagyhoz

Gróf Zichy Pál fogolyt, még a rendes törvény ítélend felette, mint hadi foglyot tisztességes, de szigorú őrizet alatt tarcsa. [így]

Költ Budapesten 1848^{ik} Október 1^{én}

a honvédi bizottmány
Madarász László b.t.
Szemere Bertalan b.t.

Eredeti tisztázat, Budai nőrség ir.

25.

Budapest, 1848. október 2.
*Majthényi Istvánt ezredesnek
és Komárom várparancsnokáinak nevezik ki*

837/E.

A hadügyministeriumnak

Majthényi István october első napjától kezdve ezredessé és komáromi várparancsnokká kinevezetvén, a hadügyministerium oda utasítatik, hogy említett ezredes ur illetményét és havidíjját annak rendjén az említett naptól fogva kiszolgáltassa és a végett a pénzügy ministeriummal értekezék.

Budapest octob. 2. 1848.

Ministerelnök távollétében a honvédelmi bizottmány tagjai

Sembere Imre
Szemere Bertalan

*Eredeti tisztázat, HM bizt. 1848-102-175
Fogalmazvány, OHB 1848:837*

Megjegyzés: a tisztázat mellett a HM biztossági osztálya által okt. 6-án a pénzügyministeriumhoz intézett levél fogalmazványa, s az OHB okt. 11-én kelt, 967/E. sz. sürgetése.

26.

Pest, 1848. október 2.
Gondoskodás Komárom pénzellátásáról

835/E

Sárközi József kormánybiztos úrnak

Önnek f.h. 1-sőjén 15. sz. a. kelt jelentése következtében a pénzügy ministeriumnál a szükséges rendelkezés a mai nap megtétetett: miszerint a komáromi várőrség részére s a vár felszerelésére megkívántató pénzösszeg fejében most egyszerre 10 ezer ezüst forint rögtön küldessék, a még hátra maradó öszvegek utalványozása pedig részletekben az szerint történjék, amint azt Ön a pénzügyministeriumnak időről időre feljelentendi.

Pest, Octob. 2ⁿ 1848.

Fogalmazvány, OHB 1848:835

Megjegyzés: mellette Sárközi említett jelentése, valamint a Duschek Ferenc államtitkárhoz a fenti értelemben aznap intézett levél fogalmazványa.

27.

Pest, 1848. október 2.

Felhatalmazás az Aradra küldött képviselők számára

817.

Nyílt rendelet

Kund Vincze és Záborszky Imre képviselő urak ezennel felhatalmaztatnak, illetőleg utasítatnak, miszerint

1^{ször}: e felhatalmazás vételével tüstént Aradra induljanak, – küldetésük célját s helyét titokban tartván.

2^{ször}: Máriássy János őrnagy és tiszántuli mozgó nemzetőrsereg parancsnok urnak megkeresésére mindent megtegyenek, mert ez által a számára kiadott, másolatban idemellékelte rendelet következtében felszólítani fognak; mi végett minden polgári és katonai hatóságoknak és egyéneknek ezennel szigoruan meghagyatik: miszerint a fenebb nevezett képviselő és őrnagy uraknak nemcsak minden kifogás és haladék nélkül engedelmeskedni, de segédkezet is nyújtani feleletteher alatti kötelességöknek ismerjék.

3^{ször}: 500 darab puskát fenn említett Máriássy őrnagy urnak adjanak át.

4^{ször}: Hazafiságotól várván a haza a sükert, képviselő urak kiküldetésöket mielőbb végezzék, s kimerítő tudósítást tenni ide visszasziessenek.

Pest, october 2. 1848.

A miniszerelnök távolában az ország honvédelmi bizottmánya

Madarász László b.t.

Szemere Bertalan b.t.

Pecséttel ellátott eredeti, OHB 1848:817

Fogalmazványa: 110.

Megjegyzés: mellette a két képviselő okt. 10-i jelentése sikertelen küldetésükről, s ennek mellékleteként a Berger vezérőrnagy várparancsnokkal folytatott levelezésük.

28.

Budapest, 1848. október 2.

Az OHB tájékoztatást kér a seregredek cseréjéről

819/E

Az országos honvédelmi bizottmány
a budai fő hadi parancsnokságnak

Budapest october hó 2^{án} 1848.

Sziveskedjék a fő hadi parancsnokság azonnal arról tudósítani, Gallicziából Sept. 23^{án} Komáromba megérkezett Leiningen zászlóalj *jelenleg* hol, és miképen van elhelyezve; 2^{or} a 2^{ik} zászlóalj megérkezett-e már, vagy mikor érkezend meg az országba, minthogy Wilhelm ezred már egészen kivonult az országból; 3^{or} mit felelt a Galliczia [így] fő parancsnokság Mihály s Sivkovich ezredek kicserélése ügyében. Általában értesítsen a fő parancsnokság arról, minő katonák beküldéséről vagyon már tudósítva, jelesen ha Coburg vagy Palatinalis huszárokról jött-e már valami rendelet.

A miniszerelnök távollétében a honvédelmi bizottmány tagjai

Nyáry Pál

Szemere Bertalan

Eredeti tisztázat, GK P-sec. 1848-28-5

Fogalmazványa, OHB 1848:819

29.

Pest, 1848. október 2.

A főfizető hivatal munkatársait felmentik a nemzetőri és a tábori szolgálattól

821/E

Az országos honvédelmi bizottmány
Kovács György nemzetőri ezredes úrnak

Nehogy a pénztári ügyeknek kezelése az országos közügyeknek tetemes kárával bármi tekintetben hátramaradást szenvedjen, annál fogva meghagyatik ezredes úrnak, miként Budán a vezérlete alatt lévő nemzetőrseregnél oly intézkedéseket tegyen, hogy *Freureisz, Kálosi és Hesz* titoknokok, *Schneidt* János bíráló számtiszt, *Stolz* Vince segéd számtiszt, *Staudner* fogalmazó, *Ziegler, Seeffranz, Freiszeisen* és *Kosztka* segéd-fogalmazók, *Frölich* és *Novotni* ímokok, végre *Fröhmert* és *Szolgai* hivatal szolgálk jelen rendkívüli körülményekben mindennentű nemzetőri és tábori szolgálatok alól *ideiglenesen* felmentessenek.

Pest., Octob. 2. 848.

A miniserelnök távollétében
az orsz. honvédelmi bizottmányi tagjai
Sembere Imre
bizottmányi tag
Kovács Lajos

*Pecsettel ellátott eredeti
Budai nőrség ir.*

Megjegyzés: Duschek Ferenc okt. 3-i előterjesztésére a pénzügyminisztériumi pénztár és a főfizető hivatal minden tisztviselője megkapta a fenti felmentést. (Az előterjesztés az itteni iratok között.)

30.

Budapest, 1848. október 2.

Kiss Miklós őrnagy a táborba távozzhat

Rendelet

Kiss Miklós úr, a Pest megyei nemzetőrség első zászlóaljának őrnagyja, saját kívánatára a táborba bocsáttatván, visszaérkezteig az őrnagyi ideiglenes parancsnoksággal Albert Ferencz úr, az említett zászlóalj 6^{ik} századának kapitánya ruháztatik fel és bizatik meg; Budaváros közrendének, valamint jelesen a vár megőrzésének biztosítására nézve ezennel felelőssé tétetvén.

Igazolásul jelen oklevél adatik ki.

Budapest 1848 Oktober 2^{ik} napján.

A miniserelnök távollétében a honvédelmi bizottmány
Szemere Bertalan
Madarász László b.t.
Pálffy

*Pecsettel ellátott eredeti
Budai nőrség ir.*

31.

Budapest, 1848. október 2

Görgey mellé horvátul tudó nemzetőrtszvet küldenek

Görgey Arthur őrnagy urnak,

Poszlavszky János Pécs városi polgár, nemzetőrségi tiszt, kinek testvére a brodi határ ezredben kapitány, alkalmasint Rott seregében, hazafiúi érzéssel ajánlkozik, hogy ez összeköttetésénél fogva is, bírván a horvát nyelvet, a hazának használand és az ellentáborban szakadást eszközözlend.

Önhöz utaljuk.

Vegye hasznát, ismert határozottsága és erélye szerint.

Budapest Oct. 2. 1848.

a honvédelmi bizottmány

Szemere Bertalan

Nyáry Pál

*A levél Szemere sk. írása
Görgey cs. lt. 37. csomó, b/11. téka*

32.

Budapest 1848. október 3.

Tudósítás Jellasics meneküléséről

Legujabb

Legujabb tudósítások szerint Jellachich, a maga táborának nagyobbik részével, Mórról Győr városának tájékára vonult futó sietséggel, s hihetőleg azóta Győr városába is bement.

Táborunk követi nyomban. A népfelkelés Veszprém, Vas, Soprony, Győr, Komárom megyében örvendetes sikerrel foly. Vitéz hadseregünknek és a buzgó népfelkelésnek süketilni fog Jellachichot, ki az *általa kért* három napi fegyvernyugvást *becstelennil* megszegte, táborával együtt megsemmisíteni.

Budapest, october 3. este 8 órakor 1848.

a honvédelmi bizottmány

Szemere Bertalan

Sembery Imre

Nyomtatvány

33.

Budapest, 1848. október 3.

A Porosz herceg huszárezred két osztályát Pestre rendelik

839/E

A budai fő hadi parancsnokságnak

Sziveskedjék a fő hadi parancsnokság rögtön úgy intézkedni, hogy a Szolnokra utban levő Porosz huszár ezred 2 osztálya azonnal egyenesen s pedig kettős marschokban Pestre jöjjon. Ebbéli rendeletét tudassa a főparancsnokság a nevezett sereggel *fitár által*, mely célra az ezredtől itt levő tiszt használható.

Budapest, octob. 3. 1848.

A minisereelnök távollétében a honvédelmi bizottmány tagjai

Szemere Bertalan

Madarász László

*Eredeti tisztázat, GK P-sec. 1848-28-26
Fogalmazvány, OHB 1848:839*

34.
Budapest, 1848. október 3.
Intézkedés a martonvásári tábor ellátásáról

816/E

Gróf Török [Bálint] osztályfőnök urnak

Ivánka őrnagy rendeletére utalványozzon ön rögtön négy zsák jó faszenet a tábori puskaműves használatára. Küldesse azt még ma kocsin a táborba.

(dátum nélkül)

Fogalmazvány, OHB 1848:816

35.
Budapest, 1848. október 3.
A fegyvergyári munkások ne vegyenek részt a népfelkelésben

B951/Eln.

Pest város közönségének

A helybéli fegyvergyár igazgatósága eléterjesztvén: hogy munkásainak egyik része a nép felkeléshez csatlakozni szándékozik, miután jelen vészes körülmények közt a hazának oltalmára megkivántató fegyverek készítése a legsürgőbb lígy] szüksége közé tartozik, e város közönségét oda kívánom utasítani: miszerint az említett fegyvergyár munkásait egyedül helybeni használatra fentartani rendelje.

Kelt Budapesten october 3^{án} 1848.

Belügy álladalmi titkár
Kemény Dénes m.k.

Eredeti tisztázat, Pesti közig. 1848/49. 252.

36.
Pest, 1848. október 3.
Buda önkéntesei egyelőre ne induljanak a táborba

5003/nő.

Az országos honvédelmi bizottmány Buda város polgármesterének

Az ellenség újabb mozdulatai, miről eléggé kimerítő tudósítás eddig nem érkezett, a tábori mozgalmak iránti rendelkezéseknek más irányt ad, mi miatt a tegnap adott rendelkezések változás alá jönnek. Ez okból a budai indulásra kész csapatot kimozdítani nem lehet addig, míg biztos tudósítások nyomán mozdulatainak irányát meg nem határozhatni.

Adja ezt ön tudtára a csapatnak s vezéreinek, kik a haza iránti buzgóságukban bizonyosan minden perczen készen állanak arra, merre a haza védelme az újabb körülmények kívánata szerint követelendi kiindulni.

Kelt Pesten october 3. 1848.

A miniserelnök távollétében a honvédelmi bizottmány

Madarász László

Nyáry Pál

b. t.

Eredeti tisztázat, Corr. Mag. 1848:982

37.

Budapest, 1848. október 3.
Beöthy Ödön népfelkelés szervezésére utasítják

843/E

Beöthy Ödön teljes hatalmu kir. biztos urnak

Az alsó magyarországi lázadás még mind ezideig sincs elnyomva. A lázadók még mindig öldösik a föld ártatlan népét, pusztítják a vagyont a legembertelenebbül.

E lázadást el kell nyomni mielőtt a tél bekövetkezik. A rabló csoport folyvást üldözni és pusztítani fogja a békés polgárokat, ha meg nem zaboláztatik.

Hogy e cél hamarabb és biztosabban elérhető legyen, szükséges, hogy a lázadók ellen népfelkelést rendezzen, s a hadsereg munkálkodása ez által támogattassék.

Tehát Ön mindenütt fegyverre hívja fel a népet, hogy mentse meg magát. Minden községet külön fog Ön felhívni, hogy csak ott legyen fölkelés, ahol az kívánatos, célszerű, szükséges Ön belátása szerint. Ön lássa el a népfelkelést vezérekkel és lássa el a szükséges parancsokkal és utasításokkal.

Igy reményljük, hogy a hadsereg és a nép szövetségét ereje a lázadást bizonyosan és gyorsan el fogja nyomni.

Budapest, Oct. 3. 1848.

Szemere sk. fogalm., OHB 1848: 843

38.

Pest, 1848. október 3.
Szatmár megye önerőből védekezzeék

838/E

Az országos honvédelmi bizottmánytól Szatmár megye bizottmányának.

Midőn az ország fővárossai a horvát sereg betörése által fenyegetteték, az aldunai vidék teljes lázadásban, a tót felvidék[en] egy hasonló lázadási kitörés volt, lehetetlenné lőn az egyes megyékben felmerülő helybéli bajokra országos haderőt küldeni.

Fegyverek dolgában is oly állapotban vagyunk jelenleg, hogy a legjobb szándék mellett is – a benyomuló horvát seteg ellen néhány nap alatt kellettén egész serlelget felfegyverezni – puskákat nem küldhetünk, az ide betoluló védelmi tömeget is csak kaszákkal látatjuk el.

Tegyen meg azért a megyei bizottmány a kiküldött korm. biztos Mihályi Gáborral egyetértőleg mindent, mi a fenyegető vész elhárítására rendkívüli uton is szükséges, mert Szatmár megye népének ereje ugy is nagyobb, mintsem hogy az kellőleg rendezve s lehetőleg felfegyverezve ellent ne állhatna az oláh merényeknek addig is, mig sikerülend már rendezett haderő küldetésével ama vidéknek segítségére lenni.

A kívánt álgyuk már uton vannak.

Kelt Pesten Oct. 3. 1848.

A miniserelnök távollétében a honvédelmi bizottmány

Fogalmazvány, OHB 1848:838

39.

Budapest, 1848. október 3.
Utasítás Vay Miklós királyi biztosnak

960eln./B.

Báró Vay Miklós királyi biztos úrnak

Berzenczey László toborzási biztosnak, valamint Torda vármegyének és Aranyosszéknek ide zárt jelentéseiket mellékleteikkel egyetemben eredetileg és a nevezett törvényhatóságokhoz és toborzási biztosokhoz adott választ másolatban avégett teszem át kir. biztos urnak, hogy a september 23-diki és 27-diki miniserelnöki rendeletek folytán az abban irtak felül kellő gyorsasággal intézkedni s eljárásáról jelentést tenni, illetően értesítést adni és jóváhagyás alá terjeszteni méltóztassék: megjegyezvén

szükséges tudásul azt, hogy itten katona szüke most kevésbé lévén mint Erdélyben, fegyvereket onnan további rendelésig kiindítani nem szükség. Fegyverek pedig, mennyiben a gyulafehérvári várul és Naszódrul ki nem jutnak, a september 21-diki ministerelnöki rendelethez képest pótlandók és a fölkelés eszközlésére nézve ugyanezen rendeletben, valamint a sept. 23-dikiben is írt egyének megbízatása továbbra is azok szerint marad.

Végre nem mulasztatom a kormány nevében s összes hazánk érdekében, ministerelnöki az iránti felszólításnak ismétlését, hogy Nagyméltóságod Erdélyben sikerrel folytatott k. biztosi hivatalát e criticus változások közt el ne hagyja.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte üdvözetemet.

Kelt Budapest 1848-ban Október 3-án

Belügyminiszter helyett

[Kemény Dénes]

*Eredeti tisztázat, Vay Miklós ir. 1848:1201
Kemény D. fogalm., BM eln 1848:960*

Megjegyzés: az irat sérült, mert Kemény Dénes aláírását letépték róla. Batthyánynak a levélben emlegetett szept. 21-i rendelete a Kővár vidéki és naszói fejleményekről értesülve általános utasításokat tartalmazott a védelem megszervezésére, a szept. 23-i rendelet a Berzenczey László által szervezett ún. Mátyás lovasok tisztjeinek kinevezését és az alakulat felfegyverzését Vay Miklósrá bízta. A szept. 27-i rendeletet Batthyány megbízásából Kemény Dénes belügyminisztériumi államtitkár küldte és arra figyelmeztette Vayt, hogy hatáskörét ne engedje csorbítani, s egyben meghagyta, hogy jelentéseit egyenesen Kemény Déneshez intézze.

40.

Budapest, 1848. október 3.

Utasítás Heinrich Hentzi péterváradai várparancsnoknak

841/E

Péterváradai vár parancsnok Hentzy urnak

Tartani lehetővé attól: hogy a csajkások kerületéből a csajkák a Drávára szállítani szándékoltnak a végett, hogy Jellasics seregének a Dráván túli vidékről hadi szerekben segítséget szállítsanak át; önt ezennel felhívjuk: miszerént minden igyekezetét oda fordítsa, hogy a csajkák a péterváradai hid alatt át ne szállíthatassanak.

Jellasics serege a mult hónap 29-én történt, s hadseregünkre dicsőséges ütközet által erejében vésszenen megtörve Győr felé sietve vissza vonul; annyival inkább elvárjuk tehát önnel hazafias buzgóságától, hogy körében mindent elkövetend, nehogy a vissza vonuló ellenséges seregek bár mely oldalról segítséget nyerhessenek.

Fogalmazvány, OHB 1848:841

41.

Budapest, 1848. október 3.

Utasítás Vukovics Sebő kormánybiztosnak Latour birtokainak zár alá vételéről

845/E

Vukovics Sebő k. biztos urnak

Azon levelekbül, melyek a Közlöny 110^{ik} számának toldalékában közöltettek, különösen abbul, mely Jellachichtól gróf Latourhoz volt intézve, nyilván kitélvén, hogy ő, magyar indigena és birtokos létre az ország elleni háborút minden módon éleszi, segíti, vezérli, önt ezennel figyelmeztetjük, hogy ha szükségesnek látja, birtokait melyek Temes és Torontál megyékben mondatnak lenni, vegye bírói zár alá akképen, hogy azok általa végképen és örökre el ne idegenithessenek.

Ha erre nézve Önnel észrevétele volna, foganatosítás előtt észrevételeit elvárjuk.

Budapest, Octob. 3. 1848.

Szemere s. fogalm., OHB 1848:845

42.

Pest, 1848. október 3.

A táborból megszököttek élelmezése

825/E

Az élelmezési osztálynak

A táborból visszaszökött, s jelenleg a Károly laktanyában letartóztatott 17 hadi fogolynak élelmezéséről rendelés téve eddig nem lévén, a szükséges rendeletek megtételére az élelmezési osztály ezennel felszólíttatik.

3 octob. 848

Honvédelmi Bizottmány

Fogalmazvány, OHB 1848:825

Megjegyzés: a rendelkezés Kovách György ezredesnek, a pest-budai nemzetőrség főparancsnokának itt található, okt. 3-i jelentése alapján keletkezett. A címzett nyilván a HM biztossági (polgári-gazdászati) osztálya.

43.

Pest, 1848. október 4.

Hazarendelik a tiszaföldvári népfelkelést

846/E

Miután a tiszaföldvári hazafiak, kik veszélyben forogni tudván a hazát, nemes lelkesedéssel keltek fel s jelentek meg Pesten, jelenleg nem használhatók, Győr és Komárom megyék rendeltetvén a Győr felé vonuló nemzeti haderők támogatására. A midőn irántok a honvédelmi választmány megelégedését ezennel kijelenti, oda utasítja őket., hogy gőzkocsikon még ma induljanak haza felé.

Költ Pesten Oct. 4. 848.

Nyáry Pál

honvédelmi bizottmányi tag

Nyáry sk. fogalm., OHB 1848:846

Megjegyzés: a levélfogalmazványt Nyáry – a szokástól eltérően -- úgy írta alá, miként a tisztázatokat szokás.

44.

Pest, 1848. október 4.

Intézkedés Komárom, illetve Ószőny biztosítására

850/E

Takács István kormány biztos urnak

Mai napon kelt jelentése folytán azon kérdésére, hogy a népfelkelés a megyében megszüntetvén, valyon a nemzeti őrsereg kiállítása szükséges-e? Miután Jellasics táborával Győr felé vonult és seregeink üldözőbe veszik, szükségesnek találtatott, hogy holnap és holnap után Komárommal átellenben Ószőny körül egy 3000 emberből álló sereg vonassék össze, mely czélből innen Pestről holnap a gőzhajón mintegy 1000 ember el fog indíttatni. Mind szinte mára váratik ide Pestre a[z] 1000 kun lovasság, – ez is holnap a pesti – bécsi ország uton szinte Szőny alá fog küldetni. Valamint holnap után gőzhajón szinte 1000 ember fog át tétetni. Ezek azonban mind tökéletes fegyverzetű csapatok és így oda utasíttatik ön, hogy az esztergomi nemzetőrség azon részét, mely tökéletes bajonettes fegyverekkel van ellátva, szinte Szőny alá rendelje, – ha azonban az esztergomi nemzetőrségnek egy része sem volna jó bajonettes puskákkal ellátva, úgy nem kel küldeni őket a szőnyi táborba, mert ezen sereg az összes seregnek jobb szárnyát fogván képezni, csatázásra van szánva, hová nem tökéletes fegyverzetű népet használni nem lehet. Ez esetben inkább otthon maradjanak, hanem mivel a Szőny alá küldendő csapatok elégséges tisztekkel nem bírnak, oda munkáljon ön, hogy mentüll több tisztnek

való alkalmas egyének küldessenek Esztergomból a szőnyi táborba, mind szinte ha volnának stuczokkal ellátott uri nemzetetörök, kik a csapatok közé álván igen hasznos szolgálatot tehetnek.

Pest, Octob. 4. 1848.

Fogalmazvány, OHB 1848:850

Megjegyzés: mellette Takács István kormánybiztos említett jelentése. A neki szóló választ egyidejűleg Esztergom megyének is megküldték. A stucz. rövid csövű vadászfegyver.

45.

Pest, 1848. október 4. (?)

Biztosokat küldenek Lipótvárba

856/E

Nyílt rendelet

mellynél fogva Bohetzer Sándor és Szaplóczai Josef képviselő urak a bizottmány megbízásából a végett küldetnek Nyitra megyei Lipótvárosba [így], hol jelenleg a határőr vidéki oláh ezred egy zászlóalja tanyázik, hogy nékiek a fegyelem ellen elkövetett vétség, és a magyar alkotmány ellen tanusított ellenszenv következtében megérdemlett büntetésnek a hadügy minister ur általi elendését megmagyarázván, őket a magyar alkotmány és kormány iránt tartozó engedelmességről és a mostani körülményekről felvilágosítsák.

(*dátum nélkül*)

Fogalmazvány, OHB 1848:856

46.

Pest, 1848. október 4.

Kormánybiztosok Beöthy Ödön országos biztos mellé

847/E

Meghatalmazvány

A lázadó szerb-illyr elleni aldunai seregünkhöz kirendelt teljhatalmú országos biztos Beöthy Ödön kívánatára, s az ott szállongó különböző hírek személyes megczáfolására, az ottani táborunk lelkesítésére, buzdítására s mindannak, mi fegyvereinknek óhajtott sükert szerezhethet, érélyes eszközlésére Bernáth József, Haczel Márton és Hadzics Lázár képviselők kormánybiztosokul ezennel kineveztetnek, – felhatalmaztatván, illetőleg oda utasítatván: miszerint említett Beöthy Ödön teljhatalmú országos biztosnak mindenben segedelmére legyenek, rendeleteinek sükert szerezzenek, és vele egyetértőleg mindent elkövessenek, hogy vitéz seregeink az ellenségén diadalt és győzedelmet nyerjenek; az előfordulandó körülményekről s napi eseményekről pedig időről-időre pontos, gyakori és kimerítő tudósítást tegyenek.

Pest, Octob. 4-dikén 1848.

Fogalmazvány, OHB 1848:847

47.

Pest, 1848. október 4.

Utasítás Beniczky Lajos kormánybiztosnak

866/E

Beniczky Lajos kormánybiztos urnak

Folyó hó 2-dikán 317. sz. a. kelt hivatalos tudósítására hivatkozólag Önnek a panszláv mozgalmak elfojtására intézett czélszerű rendelkezései helyeseltetvén, miszerint kiküldetését annál sikeresebben teljesíthesse, s dicséretes buzgalmat annál inkább folytathassa, Ön ezennel tiszteleti órnaggyá nevezetik ki, egyszersmind felhatalmaztatik: miszerint a csend, rend és belbéke biztosítása végett hadi törvényszéket állíthasson, oda utasítatván: hogy e részben a szokott formákat megtartsa, s a nép lecsendesítésére – hol jónak látja – a megtérőknek a vezéreket kivéve bün bocsánatot hirdessen.

A költségek fedezésére Önnek a pénzügy ministerium útján Selmecze 5000 ezüst forint utalványoztatott s 300 darab fegyvernek kiszolgáltatása iránt a szükséges rendelkezés itt a fegyverfelügyelő hivatalnál megtétett, ennek elszállításáról rendelkezék.

Pest, Octob. 4-dikén 1848.

Fogalmazvány, OHB 1848:866

Megjegyzés: mellette Beniczky említett okt. 2-án kelt levele és mellékletei, valamint az okt. 4-én a pénzügyministeriumhoz és a fegyverfőfelügyelő hivatalhoz intézett utalványozási rendelet.

48.

Pest, 1848. október 4.

Utasítás Jeszenák János kormánybiztosnak

865/E

Báró Jeszenák János nyitrai főispán és kormánybiztosnak

Folyó hó 1-jén kelt hivatalos jelentése örvendetes tudomásul szolgálván, Ön ezennel felhatalmaztatik, hogy a csend, rend és belbéke sütkeresebb helyre állítása tekintetéből, a vezéreket kivéve, mindazoknak, kik az ottani veszélyes lázongásban részt vettek, de tetteiket megbánva megtérnek, bűn bocsánatot adhasson s hirdethessen.

Pest, Octob. 4-dikén 1848.

Fogalmazvány, OHB 1848:865

Mellette: Jeszenák említett, okt. 1-jén kelt jelentése, amely a nyitrai lázadás lecsendesítéséről számol be.

49.

Pest, 1848. október 4.

*Az esküt nem tett román határőrzészlőaljat
Nyitráról Pestre rendelik*

843/E

Az országos honvédelmi bizottmány a hadügyministeriumnak

Miután a Leopoldváron volt, s jelenleg a Nyitra megyében mutatkozó, sőt kitért tót mozgalmak elnyomására használt oláhhatárvidéki ezred [!] a magyar alkotmányra mindeddig meg esküdni nem akart, – ez pedig legkivált az illtő tisztikar rossz szellemének tulajdonítható, annál fogva meghagyatik a hadügyministeriumnak, hogy a nevezett oláh határőrezrednek Pestre való lejövetelére tüstént tegye meg a szükséges intézkedéseket, s megérkezvén Pestre az ezred, azon tiszték kik az alkotmányra megesküdni nem akarnak, az ezredtől azonnal eltávolítandók, s helyük magyar érzelmű tisztékkel betöltendő.

Pest, Octob. 4^{én} 1848.

A ministerelnök távollétében
az orsz. honvédelmi bizottmány tagjai
Pálffy János
állad. titkár
Nyáry Pál honvédelmi
választmány tagjai

*Eredeti tisztázat, HM 1848:7881
Fogalmazvány, OHB 1848:849*

Megjegyzés: a tisztázat mellett a HM aznap kelt, a fentiek értelmében a budai főhadparancsnoksághoz intézett rendelete.

50.

Pest, 1848. október 4.

Rendelkezés a Schwarzenberg-dzsidásokról

858/E

Az országos honvédelmi bizottmány a hadügyminiszteriumhoz

H. M. Vásárhely mezővárosának ide zárt folyamodványát, mely szerint az ott beszállásolt nem a legjobb szellemű, sőt ellenséges irányú Schwarzenberg dzsidás ezredet más vidékre elrendeltetni kéri, az orsz. h. v. bizottmány azon határozatának tudtul adásával küldi a hadügyminiszteriumnak át: miszerint hathatósan intézkedjék, hogy ezen ezred az országból rögtön eltávolíttassék, megjegyezvén azt, hogy Ő Felsőségének világos határozata értelmében, ennek helyébe egy más magyar ezrednek az országba való bejövetelét minden módon eszközteni igyekezzék.

Pest Octob. hó 4^{én} 1848.

A miniszterelnök távollétében
az orsz. honvédelmi bizottmány tagjai

Sembery Imre
Pálffy János
áll. titkár

*Eredeti tiszttáza, HM 1848:7911
Fogalmazvány, OHB 1848:858*

Megjegyzés: a tiszttáza mellett Kárász Benjamin csongrádi főispán okt. 3-án kelt jelentése, Vásárhely városának okt. 2-án hozzá intézett levele, továbbá a HM okt. 5-én a bécsi magyar külügyminisztériumhoz intézett levelének fogalmazványa, amely a Ferenc József-dragonosok és a Schwarzenberg-dzsidások Galiciába küldéséért cserébe a Koburg- és a Nádor-huszárok hazarendelésének kieszközölését sürgeti.

51.

Pest, 1848. október 4.

Szentkirályi Móric megbízatása, hogy lovasezredet szervezzen

868/E

Szentkirályi Móric jász kun ker. főkapitánynak

Megbizatik Ön, hogy azon 500 lovashoz, melyet a jász kun kerület lovakkal ellátni felajánlott, a jász kun kerületek által kiállítandó 2985 ujonczok közül még 500 négy évi szolgálatra kötelezett lovast állítson fel: melyek alá lovakat a köz kincstár költségén fog vásárolni, az 1000 lovas egyéb felszerelése a kincstár által eszközöltetik, s a felszerelésnek hova hamarábbi eszközzése Ön kötelességévé tétetik.

A vásárlási és felszerelési költségek kiszolgáltatására e végre a nemzetőrségi hadi tanács s pénzügyi ministerium útján a szükséges intézkedések olly módon tétetnek meg: hogy Önnek számadása alá 1000 lovas számára minden nemű a raktárakban található felszerelés, és hetenként négy hétig 25 000 pft szolgáltatassék ki.

Végyszámadása az utalványozott summákról és szerekről elváratik, s amennyiben az utalványozott százezer forintnál ne talán nagyobb összegre lenne szüksége, ez eránt pótlólag adandó jelentésére annak idejében további intézkedés fog tétetni.

Ami az ezred tisztjeit illeti, ezeknek felterjesztésében különös figyelemmel legyen Ön arra: hogy az illető tisztségekre kiszolgált katonai egyének, vagy különben a lovassági katonai szolgálatot tellyesen értők terjesztessenek fel.

(dátum nélkül)

Nehezen olvasható fogalmazvány, OHB 1848:868

Megjegyzés: mellette a fentiek kapcsán a pénzügyminisztériumhoz és a Nemzetőrségi Haditanácshoz intézett rendelet fogalmazványa

52.

Pest, 1848. október 4.

Utasítás Szentkirályi Móriczhoz, hogy tartsa készen a kiskun népfelkelést

868/E

Szentkirályi Móricz jász kun kertületi fő kapitánynak

Jellachich a legközelebbi napokban seregének legnagyobb részével Székes Fejérvár alól Győr alá szállván. Miután a népfelkelések az ellátási nehézségek miatt csak azon környéken lehetnek üdvös hatással, hol az ellenség táboroz, a felkelő jász kun lovasságnak Laczházáról tovább szállítása a jelen körülmények között többé nem szükséges: úgy mindazon által, hogy a Dunához közel fekvő vidékeken időközben is mind a gyalog, mind a lovas felkelés készen tartassék.

Ezekhez képest Ön a jász és nagy kun lovasságot utasítsa vissza, a kis kun lovassággal pedig s általában a Duna vidéki felkeléssel a fennebbiek szerint intézkedik.

(*dátum nélkül*)

Fogalmazvány, OHB 1848:868

53.

Pest, 1848. október 4.

Utalás Halassy Ede komáromi kormánybiztosnak

864/E

Utalvány

Halassy Ede Komárom vármegyei kormány biztos részére

A pénzügy ministerium Halassy Ede Komárom vármegyei kormány biztosnak Komáromban, jövődő számadás mellett 5000 azaz ötezer ezüst forintot fizessen ki.

Pest, Octob. 4-dikén 1848.

Fogalmazvány, OHB 1848:864

54.

Pest, 1848. október 4.

*Stadniczki, Sándor-huszárezredbeli tizedes
hadnagyi kinevezése*

859/E

Az országos honvédelmi bizottmány

[Stadniczki] nevű Sándor czár huszár ezredbeli altisztet, ki hazaszeretettől illetve 105 bajtársával a hon védelmére haza sietett akkor, midőn ezt a legnagyobb veszély fenyegette, ezennel hadnagya az ugyanazon 105 lelkes hazafi vezérévé nevezi ki és pedig olly képen, hogy, october 1⁵⁰ napjától e rangjához szabott járandóságát huzza addig is, ameddig ezen kinevezés a hadügyministerium által megerősítettik.

(*dátum nélkül*)

Fogalmazvány, OHB 1848:859

Megjegyzés: a kinevezendő neve sem a fogalmazványon, sem az iktatókönyvben nem szerepel. Azonosítása *Bona Gábor*: Kossuth Lajos kapitányai. Bp. 1988. 551. o. alapján

55.

Budapest, 1848. október 4.

Tájékoztató Zichy Ödön lefoglalt kincseiről

854/E

Több hirlapokban közölt azon tudósítás folytatában, mintha Vásárhelyi százados által Kálozdról elhozott két vas ládák egyikében Jellasics számára Bécsből küldött nevezetes pénzösszeg foglalatott volna, ezennel közlést tételik: hogy azon ládákban pénzben csak 36 darab tallér és 458 ezüst garas, – egyébaránt számos különféle nagyobb értékű ékszerek, ezüst s más drágaságok találtak, melyek 4 tagból álló hivatalos küldöttség által leltárba vétetvén, további rendelésig letéteményképen az országos kincstárba tételnek le.

Budapest, october 4-én 1848.

Pálffy János
álladalmi titkár
az országos honvédelmi bizottmány tagja
Madarász László

*Fogalmazvány, OHB 1848:854
Közlöny 1848. okt. 6. (118.)*

Megjegyzés: a Közlöny szövegét közöljük, amelynek helyesírása korszerűbb. A 4 tagú küldöttséget a fogalmazvány még nem említi.

56.

Pest, 1848. október 4.

Rendelkezés a horvát foglyok Pestre szállításáról

Nyílt Rendelet

A Fehérvár felől Pestre kísérendő hadi foglyok általvételére és Pestre leendő kíséretére a budai nemzetőrségből 3 század azonnal kirendeltek oly utasítással, hogy a foglyoknak Fehérvár felé elibe menyenek, s ott hol azokat találndják a katonai őrizettől általvegyék s azokat Budára kísérik, Budán a hídfőnél megállapodván, az elérkezésről jelentés tételék a honvédelmi bizottmánynál, honnan az elzárások helyéről rendelkezés fog tételni.

Pest 4 octob. 848

Zoltán János
választm. tag

Nyáry Pál
bizottm. tag

Eredeti tisztázat, Budai nőrség ir.

57.

Pest, 1848. október 4.

Az OHB bilincseket szerez be

883/E

A pénzügy ministerium statustitkár Duschek Ferenc úrnak

Az országos honvédelmi bizottmány meghagyásából Jurenák Pál pesti vaskereskedéséből 50 darab bilincs láncnak 2 lakattal az álladalom részére kiszolgáltva lévén, s status titkár úr felszólítatik: miszerint azoknak árát *harminczhárom forint 20xral pengő pénzben* nevezett Jurenák Pál számára azonnal a kincstári fő fizető hivatalnál utalványoztassa, neki nyugtatványa mellett kifizetendő.

(dátum nélkül)

Fogalmazvány, OHB 1848:883

Megjegyzés: a fogalmazvány mellett a következő eredeti rendelkezés: „Az országos honvédelmi bizottmány meghagyásából felhívok ezennel minden vasáros polgártársat, hogy ezen levél előmutatójának amennyi bilincse (Schliesseisen) van, azonnal kiszolgáltassa, lakattal együtt. Holnap reggel 11 óraker az ára általam fog kifizeteni.

Pest, October 2^{ikán} 1848.

„A fent említett bilincseket átvettem
October 3-án este 6 és 1/2 oraker.
Várszeghy”

A honvédelmi bizottmány rendeletéből
Czetz főhadnagy
h. ú. m. segédtsizt”

58.

Pest, 1848. október 4.

Utastítás Beöthy Ödön országos biztosnak

853/E

Beöthy Ödön teljhatalmu országos biztos urhoz

Bezerédy Miklósna, mint a Bács megye részéről őrvonalkép felállított és folytonos tábori szolgálatban alkalmazott őrség ideiglenes parancsnokának kormánybiztos urhoz intézett s ide zárt folyamodványát, melly szerint az érintett bácsi őrség részére kiszolgált [így] fizetéseket és a többi járandóságokat jóváhagyni kéri, azon válasszal küldjük kormány biztos urhoz, hogy az illető járandóságok kifizetése a liquidaltatáshoz képest jóvá hagyatott.

Pest, octob. 4. 848.

Fogalmazvány, OHB 1848:853

Megjegyzés: mellette a Nemzetőrségi Haditanács szept. 20-án a HM-hez intézett, valamint a HM bizossági osztályától szept. 28-án Mészáros Lázárhoz intézett levele.

59.

Pest, 1848. október 4.

Értastítás Majthényi István komáromi várparancsnok számára

848/E

Majthényi István Komárom vára parancsnokának

Parancsnok úrnak a szükséges lovak küldése érdemében kelt felhívása folytán a bizottmány felhatalmazza parancsnok urat, hogy a kellő inspectióra szükséges 3 lovat egynek-egynek árát 200 pft[ban], az ágyuk felszerelésére pedig 10 lovat, egynek 100- vagy 120 pft[ban] megálapitva megvétesse.

Pest, octob. 4. 848.

Fogalmazvány, OHB 1848:848

60.

Pest, 1848. október 5.

Utastítás Pozsony városa polgármesterének

874/E

Pozsony városa polgármesterének

Polgármester ur folyó hó 2-káról kelt hivatalos levelének több pontjára választotatik:

Pozsonynál csak oly katonaság vagy katonai egyének átboacsajtandók, kiknek úti levele a magyar külügyministerium pecsétjével vagy aláírásával van ellátva, úgy az itteni kormány által kiadott úti leveleket birnak, vagy kiviláglik, hogy a magyar kormány rendelete következtében utaznak, vagy szállitnak.

Ujházy Lászlónak Posony megyébe kormánybiztosul lett kinevezése eránt polgármester urat jónak látjuk megnyugtatni, ugyanis az a háznak határozata folytán történt, kiküldetésének a Közlönybe nem történt megjelenése elmulasztási vagy szerkesztői hibából történvén.

Huber fakereskedő által Bécsbe szállítandó puska ágyak kivitele megengedtetik, minthogy Bécsbe irányunkban a szállítandó puskákra nézve hasonló eltiltások történhetnek.

Vége: a gabonának Ausztriába való kivitelét illetőleg tett kérdésére válaszoljuk, hogy e tárgyra nézve polgármester úrnak a teendő intézkedéseket tudtul adni el nem mulasztjuk.

Pest Octob. 5. 848.

Fogalmazvány, OHB 1848:874

Megjegyzés: mellette Németh Károly pozsonyi polgármester említett, okt. 2-án kelt levele. Ujházy szept. 28-i kinevezésére l. KLÖM XIII. 44-45. A Közlönyben okt. 5-i dátummal, az okt. 7-i számban jelent meg tudósítás Ujházy Pozsony megyei „teljhatalmu kormánybiztosi” kinevezéséről.

61.

Pest, 1848. október 5.

Rendelkezés a budai vár őrizetéről

5011/nö.

A honvédelmi bizottmány Buda városa polgármesterének

A pesti nemzetörség kívánatára, miután a fővárosokra nézve annyira fontos budai vár őrizete eddig egyedül a budai nemzetörség terhére esett, czélszerűnek tartanók, ha a pesti nemzetörség is felváltva minden másod nap használnatnék a vár őrizetére.

Midőn ezért ezen kívánatát a pesti nemzetörségnek teljesíteni ajánljuk, egyszersmind felszólítjuk önöket, ezt úgy rendezni, nehogy általa a két város polgársága s nemzetörsége közt akár féltékenység, akár nyugtalanság támadjon.

Kelt Pesten october hó 5-én 1848.

A minsterelnök távollétében a honvédelmi bizottmány

Nyáry Pál

Eredeti tisztázat, Corr. Mag. 1848:916

62.

Pest, 1848. október 5.

Rendelkezés az óbudai ruházati bizottság parancsnokának leváltásáról

872/E

Az országos honvédelmi bizottmány a hadügyministeriumnak

Lahner őrnagy s fegyverkezelőnek ./.. alatt ide csatolt jelentéséből a hadügyministerium át fogja látni: miszerént az óbudai ruha bizottmányi parancsnok Lahner őrnagy felhívására kiszolgáltatni kért kardokat nemcsak kiadni vonakodott, sőt midőn ezek fölfedeztettek, illyeseknek létét is álnokul eltagadván maga ellen méltó gyanut gerjesztett. Miután pedig ezen valóban bortányos eljárás és ártulás méltó büntetés nélkül nem hagyathatik, annál fogva meghagyatik, hogy a kérdéses ruha bizottmányi parancsnokot eleve hivatalától felfüggesztvén, öt szoros őrizet alá tétesse, azután pedig a vizsgálatot ellene elrendelvén, a bűnöst katonai törvényszék elé állítsa, s hiütlenségi vétségéhez képest kellőleg büntesse meg. A megürült parancsnoki állásra pedig olly egyént alkalmazzon, ki a magyar alkotmányt tiszteli, annak hü polgára, s a kormány rendeleteinek magát alá veti.

A bizottmány hadügy minister urnak ez érdemben teendő és tett intézkedéseiről értesítését elvárván.

Pesten October 5-én 1848.

a ministerelnök távollétében
Madarász László
Id. Gr. Eszterházy Mihály
b. t.

*Eredeti tisztázat, HM bizt. 1848-47-377
Fogalmazvány, OHB 1848:872*

Megjegyzés: az eredeti mellett a HM okt. 8-án a fenti ügyben a budai főhadparancsnokságnak küldött utasítása.

63.

Pest, 1848. október 5.

Kállay Ödön és Ujfalusi Lajos kormánybiztosi kinevezése

869/E

Az országos honvédelmi bizottmány

A képviselő ház határozatilag meghagyta az országos honvédelmi bizottmánynak, miszerint Fehér [így] vármegyében és Székes-Fehérvár városban a végett, mivel ezen hatóságokban a mi hadseregünk elszállásolására nézve hátramaradást szenvedett, akkor midőn a párttűző Jelliasichnak rabló csoportja kész ellátásra s segedelemre talált, országos bizottságot küldjön ki.

Mind ezen vétkes hanyagság, vagy roszaság adatainak megvizsgálására, úgy okainak és okozóinak, valamint a haza elleni egyéb merényeknek és vétkeknek az ellenségeli czimboráskodásnak hiteles felderítésére, úgy kihágásoknak megvizsgálására is *Kállay Ödön és Ujfalusi Lajos* kormány biztosoknak kiküldetnek, és oda utasítatnak, hogy rögtön rendeltetésök helyére menvén, mindent megtegyenek úgy a megyében, mint a városban, hogy a hanyagság vagy vétkek kiderüljön, és mind a bűnösök, mind azoknak javai törvényes biztosság alá tétessenek, jelentések váratván. [így]

Fejér vármegye és Székes-Fehérvár hatóságainak és minden egyes tisztjeinek és nemzetőreinek szigoruan meghagyván, hogy a fent nevezett kormány biztosoknak segéd kezeket nyujtsanak és rendeleteiket pontosan teljesítsék.

Költ Pesten october 5^{én} 1848.

A ministerelnök távollétében a honvédelmi bizottmány

Madarász sk. fogalm., OHB 1848:869

Megjegyzés: a rendeletnek nincs sem címe, sem címzettje.

64.

Pest, 1848. október 5.

Irányi Dániel és Kubinyi Flórián kormánybiztosi kinevezése

870/E

A honvédelmi bizottmány

Irányi Dániel és Kubinyi Flóri kormánybiztosokhoz

Az ide másolatban csatolt irományok tartalmából megértendik Önök, hogy hazánkat fenyegető veszélyek gyors és szigorú eljárást követel[nek].

Midőn tehát Önök hazafiui buzgóságában, kellő ovatos eljárásában s erélyességében bizva Önöket ezennel kiküldjük, hogy a honvédelmi bizottmánytól vett szóbeli utasítás szerint egész szigorral és erélyességgel járjanak el. Hogy pedig eljárásuknak támogatására a kellő eszközök ne hiányozzanak,

ezennel Önök[nek] minden sorkatonai, nemzetőrségi és karhatalmi erő ollykép adatik rendelkezésük alá, hogy ezen rendelet előmutatása után az illető parancsnokok azonnal a kívánt erőt kirendeljék.

Pest, october 5^{én} 1848.

A miniserelnök távollétében
Madarász László
b. t.
Szász Károly
status titkár

Fogalmazvány és tisztázat, OHB 1848:870

Megjegyzés: mind a fogalmazványon, mind a tisztázaton eredetileg Szent Iványi Károly neve állott Irányi Dániel helyett.

65.

Budapest, 1848. október 5.

Rendelkezés a hevesi népfelkelés leállításáról

861/E

Blaskovics Gyula alispán urnak

Amennyiben az ellenséges horvát tábor utját Győrnek vette, Önnek ezennel meghagyatik, hogy a Heves megyében rendezett népfelkelés ez uttal állíttassék be [így], erről Ön tudósítván a megyebeli kormánybiztosokat is.

Magában értetik, hogy az ujonczok megrendelt kiállítása annál nagyobb szorgalommal eszközölttven.

Budapest, oct. 5. 1848.

Szemere sk. fogalm., OHB 1848:861

66.

Pest 1848. október 5.

Ruttkay Istvánt kinevezik a Zólyom megyei honvédek polgári parancsnokának

863/E

Rutkai István Zólyom megyei első alispánhoz

A minden oldalról megtámadott honnak igaz hazafiúi érzéstől áthatott férfiak elszánt és erélyes segedelmére lévén szükség, az országos honvédelmi bizottmány Önt, bizva a közjő és a hon iránti tántorithatatlan s erélyes buzgalmában, a Zólyom megyei honvédek polgári főparancsnokának ezennel kinevezni, s egyúttal Önnek szoros kötelességévé teszi, hogy egyértetőleg az említett honvédek katonai parancsnokával, s személyes jelenlétével és tekintélyével a csapatokat buzdítsa.

(dátum nélkül)

Fogalmazvány, OHB 1848:863

67.

Pest, 1848. október 5.

Honvéd újonczokat kérnek a szekerészethez

862/E

Az országos honvédelmi bizottmány a hadügy ministeriumnak

A hadügy ministerium által közlött budai fő hadparancsnokság azon kérdésére, ha valjon a szek[le]rezési osztály számára bevásárlandó 800 ló mellé nem lehetne-e a jelenleg kiállítandó ujonczok közül a megkívántató egyéneket a szek[le]rezési osztályhoz beosztani, a honvédelmi bizottmány azon

véleménnyel van: hogy ugyan lehetne ezen beosztást eszközölni, és a hadügy ministerium e tárgyban belátása szerint intézkedjék.

Pest, October 5^{én} 1848.

a miniszerelnök távollétében

Sembery Imre
bizom. tag

*Eredeti tisztázat, ONöH: 1848:4785
Fogalmazvány, OHB 1848:862*

Megjegyzés: a tisztázat mellett Hrabovszky főparancsnok említett, szept. 28-i jelentése, s a HM okt. 5-én a Nemzetőrségi Haditanácshoz intézett utasítása, hogy a miniszerelnök szept. 14-i – a Közlöny 98. sz.-ban megjelent – rendelete értelmében járjon el.

68.

Pest, 1848. október 5.

Tájékoztató Beöthy Ödön országos biztosnak

873/E

Beöthy Ödön kormányi biztos urnak

Mult hó 30^{káról} kelt levelének abbeli pontjára: miszerint a honvédek posztó ruhával láttassanak el, kormány biztos urnak a bizottmány válaszolja, miként a szükségelt ruha mennyiséghez megkivántató posztónak kiszolgáltatása és leendő leszállítására egy alkalmas és biztos tisztet felküldjön.

Mi pedig az Arad megyei oláh népfaj lázítója, állítólag a volt főispáni helyettes ellen intézendő vizsgálatot illet, arra nézve a mai napon Vukovics kormány biztos már megbízott.

(*dátum nélkül*)

Fogalmazvány, OHB 1848:873

Megjegyzés: mellette Beöthy említett levele, amelyben a honvédek téli (posztó) ruházatát sürgeti, valamint a Vukovics-hoz a fentiekkel egyidejűleg intézett utasítás fogalmazványa. (I. *Hadtörténelmi Közlemények* 1989/2. sz.)

69.

Pest, 1848. október 5.

Utasítás Görgey Arturnak

871/E

Honvédelmi bizottmány
Görgey Artur őrnagy és parancsnok urnak

Baranya megye első alispánjának e pillanatban vett tudósítása szerint a Dráván nagyobb számu szerb csapatok szándékoznak áttörni, miért is ezennel oda utasittatik ön: hogy Rot[h] tábornok vezérlete alatti csapatok megsemmisítése után figyelmét Baranya megyére irányozza, és a netalán berohanó ellenséget minden hatalmában álló eszközökkel vissza verni iparkodjék.

Pest October 5-én 1848

A miniszerelnök távollétében

Pázmándy Dénes
képviselő ház elnöke
Madarász László b. t.

*Eredeti tisztázat, Görgey cs. lt. 37. csomó, b/11. tétel
Fogalmazvány, OHB 1848:871*

Megjegyzés: a tisztázaton Madarász sk. utóirata: „A bizottmány elvárja minél többszöri tudósításodat.”

70.

Pest, 1848. október 5.

Rendelkezés a Pest városa által lefoglalt lisztről

876/E

Az országos honvédelmi bizottmány
Pest városa polgármesterének

A városi tanácsnak folyó hó 4-ről 14.558^{ik} sz. alatt az álladalom részére lefoglalt liszt mennyiségeinek megtartása iránt tett jelentésére válaszul iratik: miként a közlött kimutatás szerinti liszt mennyiség, a két utolsó 11 és 13 forintosnak kivételével a kitett áron lefoglalandó, s az átvitelről készített leltár s árkimutatás utalványozás végett beadandó.

Pest, october 5ⁿ 1848.

a miniszerelnök távollétében
Nyáry Pál honvédelmi
bizottmányi tag
Id. Gr. Eszterházy Mihály
bizottmányi tag

*Eredeti tisztázat, Pesti közig. 1848/49. 208.
Fogalmazvány, OHB 1848:876*

Megjegyzés: a fogalmazvány mellett a város okt. 4-i közgyűléséről kelt jelentés, mellette a készletek rovatos kimutatása.

71.

Budapest 1848. október 5.

A hadseregnek dolgozó iparosok felmentése a nemzetőri szolgálattól

Rendelet

Minden szabó-, csizmadia-, varga-, szijgyártó-, nyerges-, szücs-, gombkötő- és csákó, sipka-készítő mesteremberek további rendeletig, azaz addig, míg ők a hadsereg felruházása és felszerelése körül foglalkoznak, minden nemzetőrségi szolgálattal ezennel felmentetnek.

A czehbéli előjárók és mesteremberek, kik szerződési kötelezettséget vagy szállítást átvettek, tartoznak a hanyag és kötelességüket nem teljesítő legényeket szigorúan tartani, és azokat, kik intéseik ellenére a reájuk bizott munkát elhanyagolják, a hatóságnak méltó büntetés végett, azonnal névszerint bejelenteni.

Végre minden vargák és csizmadiaik ezennel felhivatnak, hogy közülök azok, kik a hadsereg részére bakkancsok szállítását szerződésileg magukra vállalni kívánják, bepecsételt ajánlataikat 48 óra alatt a nemzetőrségi tanács gazdasági osztályánál (Szabadsajtó-utca 585. számú Jankovics-féle ház 1-ső emeletében) benyujtsák, – azok pedig, kiknek illyes bakkancsaik már készen volnának, vagy illyeket önrovásukra rövid idő alatt készítenének, kézi vétel végett magukat ugyanaz említett hivatalnál szóval jelentsék.

Budapest, october 5-kén 1848.

Nádasy, alezredes
Pázmándy Dénes
a képviselőház elnöke

Nyomtatvány

Budapest, 1848. október 6.
Utasítás Vay Miklósnak

B. Vay Miklós kir. biztosnak

Folyó év sept. 30-ikán 4. szám alatt kelt jelentése következtében kir. biztos urnak a következők adatnak válaszul:

Az ujonczoknak toborzás útján elhatározott besorozása innét is helyben hagyatik. Azonban kénytelenek vagyunk kir. biztos ur figyelmét azon különbségre figyelmeztetni, mely az önkéntesek és a honvédek között létezik; az elsőik szabad tetszésüktől függő időig szegődnek védelmre, a honvédek azonban rendes katonaságnak tekintetvén, az ebeli törvényjavaslat értelmében négy évig tartoznak rendes szolgálattal, és valódi hasznót csak ezek biztosíthatván, a toborzás ez értelemben eszközözlendő.

A honvédeknek rendszeresítése egyébiránt a honvédelmi haditanácsnak lévén feladása, a szükséges felvilágosításokat és útmutatásokat az fogja jövőre szolgáltatni, mely egyszersmind mai napról utasított, hogy a honvédujonczok számára kívántatott 50 000 pftnyi öszletet kir. biztos urhoz juttassa.

Az országnak az utolsó időben annyira veszélyeztetett állapot kénytelenített bennünket a rendelékeny [így] fegyvereket azoknak kezébe adni, kik a nemzet és önállásának megmentésére oly magasztos lelkesedéssel tömegesen jelentek meg, ez oka annak, hogy e pillanatban a méltán igényelt lőfegyvereket el nem küldhetjük. Fő gondjaink közé számítjuk azonban e fogatkozáson minél előbb segíteni, mert ezt a közérdek szükségeli. Addig tehát kir. biztos úr tanusított bölcsesége felhasználand minden eszközt a hiány ideiglenes pótlására; mind a honvédek, mind az önkéntesek felszerelésére kellő költségek az említett öszletből lévén fedezendő[ek].

Többnyire az önkéntesek rendszeresítése is tiszteinek kinevezése továbbra is kir. biztos ur hatásköréhez tartozván; a honvédek tisztjei a honvédi hadtanács útján lesznek kinevezendőek.

Végre Berzenczey korm. biztos ur jelentését intézkedés végett /. alatt elküldjük.

Budapest, 1848. október 6-ikán.

Fogalmazvány, KPA/133.

Megjegyzés: mellette Vay említett 4. sz. szept. 30-i jelentése, továbbá egy aznap kelt számnélküli másik jelentése az erdélyi általános helyzetről. Itt található a Nemzetőrségi Haditanácshoz okt. 6-án kelt átirat, hogy küldje meg Vaynak az 50 000 pftot, és „a netalán szükséges utasításokat”.

Budapest, 1848. október 6.
Rendelet a sorkatonaság karhatalmi alkalmazásáról

965eln/B

Tapasztalván: miként a sorkatonaságnak segítségül felhívása nem mindenütt történik a polgári hatóság részéről azon modorban, mit a védni szándékolt közcsend érdeke kíván, a katonai fegyelem pedig multhatatlanul szükségessé tesz; ezennel minden közhatósági elnökök figyelmeztetnek, hogy ha a polgári erő elégtelensége miatt sorkatonaság kiállításának esete fordulna elő, gondosan mellőzzék mindazt, mi a nemzetőrség és a rendes katonaság közt ingerültséget szülhetne, s ez által magyar érzelmű katonaságnál is a szolgálati készséget s hazafias szellemet lehangolhatná.

Kelt Budapesten október 6-dikán 1848.

Beltügyi álladalmi titkár

Fogalmazvány és aláíratlan nyomtatott körlevél
 BM eln 1848:965

74.

Pest, 1848. október 6.

Pest városának pénzfelhasználásáról

878/E

Pest városa közönségének

Miután a kebelbeli katonai s polgári sütő mesterek által a tábor számára megkívántató kenyér olly mennyiségben állítatik elő, melly feleslegessé teszi azt, hogy azon egy ezer ezüst forint, mellyek önök pénztára számára f. évi september 27^{kén} a pénzügyi ministerium által Lángh Ignác főkapitánynak nyugtatóvány mellett kenyér vásárlásra adatott, ezen különösen kitűzött czélra fordítassék; ezentúl megengedtetik, hogy ezen öszvegből az álladalom részére immár kiszolgált, vagy ezután kiszolgáltató előfogatokra járó méltányos bért fedezhessék.

Pest, octob. 6^{kán} 848.

Fogalmazvány, OHB 1848:878

75.

Pest, 1848. október 6.

Rendelkezés Beöthy Ödön pénzellátásáról

875/E

A pénzügy ministeriumnak

Beöthy Ödön kormánybiztosnak tegnapi napon a ministerelnökhöz intézett leveléből arról értesülvén a bizottmány, mintha az alsó tábor ellátására nézve pénzhány mutatkoznék, forogna fel [így], annál fogva megkeresetik a pénzügy ministerium: miszerint haladék nélkül olly hatható intézkedéseket tegyen, hogy az alsó tábor ellátására szükséges öszvegek üdönként leszállítván, a netalán támadható hátramaradások és fenakadások jóelőre kikerültessek.

Pest, octob. 6. 848.

Fogalmazvány, OHB 1848:875

76.

Pest, 1848. október 6.

Horvát foglyok Egerbe kísérése

877/E

Nyilt rendelet

Melynél fogva az Eger várába kísérendő mintegy 1500 számra menő horvát hadi foglyok elszállítása körüli szükséges rendelkezések Csiky Sándor képviselő ur oly utasítással bizatik meg, hogy a megyei és városi hatóságokkal egyet értőleg biztos elszállítások és lezáratások iránt rendelkezék.

Pest, 6 octob. 1848.

a honvédelmi választmánybul
Fogalmazvány, OHB 1848:877

77.

Budapest, 1848. október 7.

Utasítás Németh Károly pozsonyi kormánybiztosnak

884/E

Az orsz. honvédelmi bizottmány
Német Károly kormány biztosnak

Budapest, Octob. hó 7-én 1848.

Azon aggodalmas helyzetnek kellő figyelembe vétele, melly szerint alkotványos hatalom rendelkezése nélkül, sőt annak ellenére Posonyba idegen hadseregek szállítanak, sikeres és rögtöni intézkedéseket tett szükségessé, – s különösen szigoru köteleességév tette az országgyűlés és haza

eránti szent kötelesség a honvédelmi bizottnánynak azt, hogy az ország minden pontjait a hon és alkotvány eránti hűségnek sikeresen biztosítsa. Miért is a haza szent nevében, a haza eránti szent kötelességre híván fel, ezennel teljes hatalmu kormány biztosnak küldi ki a honvédelmi bizottnány Német Károly polgármester urat Posony városába és váraljába avégett, hogy a helyzethez, körülményekhez képest mindent elkövessen és megtegyen a végett, hogy a Posonyban lévő idegen seregek minden módon lefegyvereztessenek, sőt ha kell és lehet, eltávolíttassanak, sőt ha kell és lehet, foglyokká tétessenek, – sőt akármely idegen seregek bármely uton is, vasut felszedéssel, ellentállással sat. Posonyba mehetésben meggátoltassanak, sőt ha lehet, a határból kivettessenek. Adván Önnek ezen eljárására teljes hatalmat, és szigoruan megparancsolván ezennel minden katonai, nemzetőri avagy polgári hatóságoknak, s bármely egyeseknek, hogy Önnek parancsait szigoruan teljesíteni kötelességeknak esmerjék, s Önnek hazafiui lelkességére, kellő ovatosságára, s sikeresíthetésére bizván ezen egész ügyet, jelentését időről időre várátik. [így]

Fogalmazvány és javított tisztázat, OHB 1848:884

Megjegyzés: a kinevezést eredetileg Olgay Titusznak szánták, ő szerepel a Madarász által készített fogalmazványon, valamint a visszatartott, Nyáry és Madarász által aláírt, már postakészen lepecsételt tisztázaton. Ezt azonban nem küldték el, hanem Német nevére átjavították és nyilván erről készült az elküldött tisztázat.

A felbontott tisztázat végén Nyáry utasítása: „Ujháznak irandó: miután Önnek még rendeltetése van, posonyi kormány biztosi hivatalát ujonnan kinevezett Német Károly kormány biztosnak átadván jöjjön vissza.”

78.

Budapest, 1848. október 7.
Görgey Artur ezredesi kinevezése

A.

Az OHB kinevezési okmányva

Kinevezés

mellynél fogva Görgey Arthur honvéd őrnagy úr honvédi ezredesnek kineveztetik azon hozzáadással, hogy rangjával járó illetményeket 1848. évi october elsőjéttől [huzandja].

Budapest, October 7^{ik} 1848.

Az országos honvédelmi bizottnány

Pázmándy Dénes képviselő ház elnöke	Madarász László
Pálffy János	b. t.
képviselő ház alelnöke	Sembery Imre
statustitkár	bizottnányi tag

*Erősen rongált eredeti, az ország nagypecséttjével ellátva
Görgey cs. lt. 37. csomó, b/14. téka*

B.

Az OHB értesítése a Nemzetőrségi Haditanácsnak

888/E

Az országos honvédelmi bizottnány
az országos nemzetőrseregi tanácsnak

Az országos honvédelmi bizottnány Görgey Arthur honvéd őrnagyot mai napon honvédi ezredessé nevezte ki azon hozzáadással, hogy rangjával járó illetményeket folyó év october hónap első napjától számítva huzandja, s hogy tisztii oklevele már elküldetett.

Mit is elnök urral tudomás s a szükséges intézkedés végett tudatja. [így]

Pest, october 7ⁿ 1848.

Madarász László
bizottnányi tag
Id. Gr. Eszterházy Mihály
bizottnányi tag

*Eredeti tisztázat, ONöHt 1848:4943
Fogalmazvány, OHB 1848:888*

79.
Budapest, 1848. október 7.
Rendelkezés tüzérségi készletekről

890/E

Az országos honvédelmi bizottmány a hadügyministeriumnak

Budapest, october 7-én 1848.

Hadügyminister ur oda utasittatik, hogy vizsgáltaosson meg minden tüzéri raktáarakat, és bennök találatott minden ágyú felszerelési készletek használtassanak fel a tüzérség által az ágyú csövek tüsténti felszerelésére, a még szükséges készleteknek készítésére polgári művesek és mesteremberekre is bízássék.

A ministerelnök távollétéban az orsz. honvédi bizottm. tagjai
Madarász Miklós
Jósika Miklós

*Eredeti tisztázat, HM1848:8012
Fogalmazvány, OHB 1848:890*

80.
Budapest, 1848. október 7.
Rendelkezés Zichy Pál szabadon bocsájtásáról

886/E

Az országos honvédelmi bizottmány
Kiss Miklós nemzetőri őrnagy úrnak

Budapest, 7^{ik} Oktober 1848.

Gróf Zichy Pál mai napon írásban benyújtott hazafias nyilatkozatát méltányos tekintetben vévén, ezennel meghagyatik őrnagy úrnak, miszerint gróf Zichy Pált, Hardegg nehéz vasas ezredbeli századost, miután a tett vizsgálatok nyomán ártatlannak találatott, – letartóztatását megszüntetni eszközölje, mindazonáltal azon meghagyással bizatván meg, hogy gróf Zichy Pál[llal] az alkotmányos esküt elbocsáttatása előtt létesesse.

Az országos honvédelmi bizottmány tagjai

Madarász László Pálffy János
b. t. álladalmi titkár

*Eredeti tisztázat, Budai nőrség ir.
Fogalmazvány, OHB 1848:886*

Megjegyzés: a fogalmazvány mellett Zichy Pál aznap kelt, szolgálatra jelentkező beadványa.

81.
Pest, 1848. október 7.
Utasítás Zichy Pál kinevezésére

885/E

A magyar hadügyi ministeriumnak

Gróf Zichy Pál nyugalomba lépett százados mai napon beadott abbéli kérelme folytán, miszerint ő magát elhatározván a haza szent ügyének ennek utánna is szolgálni, tekintetben vévén 17 évi katonai szolgálatát – s egyéni képesítését – miután letartóztatása után ártatlannak találatott, megkéretik hadügy minister úr, hogy a nevezett százados az itt lévő Würtemberg király nevét viselő huszár ezrednél századosi állomásra kinevezni s azonnal alkalmazni sziveskedjék.

(dátum nélkül)

Fogalmazvány, OHB 1848:885

82.

Pest, 1848. október 7.

Utalás Irinyi József képviselő számára

891/E

A pénzügyi ministeriumnak

Megkerestetik a pénzügy ministerium, hogy Irinyi József képviselő ur részére 800 pft, azaz nyolcszáz pengő forintot adandó számadás mellett az országos pénztárból kifizetessen

(*dátum nélkül*)

Fogalmazvány, OHB 1848:891

83.

Budapest, 1848. október 7.

Utasítás a horvát foglyok összeírására

887/E

Az országos honvédelmi bizottmány
Kiss Miklós nemzetőrési őrnagy urnak

Budapest October 7^{én} 1848.

Meghagyatik őrnagy urnak, hogy budai fogházban levő horvát táboriglyokat rögtön irassa össze, és pedig az

1^{ső} rovatba esnek a családok aggastyánok, és a katonáskodásra alkalmatlanok, vagyis hitványok,

2^{ba} azok, kik már katonák voltak, vagy arra alkalmasok,

3^{ba} a műveltség, és mennyire lehet a szellemi érzelmiségűek [így] meghatározása.

A ministerelnök távollétében az orsz. honv. bizottmány tagjai

Madarász László b. t.

Nyáry Pál bizottmányi tag

Eredeti tisztázat, Budai nőrség ir.

Fogalmazvány, OHB 1848:887

84.

Pest, 1848. október 7.

Utalványozás Térey Ignác fogalmazónak

882/E

A pénzügyi ministeriumnak

Meghagyatik a pénzügy ministeriumnak, hogy Térey Ignác ministerelnöki fogalmazónak nyugtatványára adandó számadás mellett futárok uti költsége fedezésére 1000, azaz egy ezer pftot utalványozni, s az országos főfizető hivatal által kifizettetni rendeljen.

Pest, octob. 7. 848.

Fogalmazvány, OHB 1848:882